

Letniška lista: --
 Čelo leta . . . K 10--
 Pol leta . . . 5--
 Četr. leta . . . 250
 Redno . . . 1--
 Tiskal Avstrije: ---
 Čelo leta . . . 15--
 Posamezne številke
 -- 10 vinarjev. --

STRAŽA

Inzerati ali oznanila
 se računajo po 12 v.
 od 6 redne petkovske
 večkratnih oznanilih
 -- popust --
 „Straža“ izhaja v pos-
 deljek in petek popoldne.
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravljalstvo: Maribor
 Seroška ulica 5. -- Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.-12. ure popoldne.

Nemški duh pravice: Vsakemu svoje!

Nemci so izdali tekom vojske neizmerno veliko knjig, katere so pa večinoma le sodobnega pomena. Tudi nek dr. Konrad Küster iz Berlina je izdal knjižico: „Blicke in Gegenwart und Zukunft“, od katere nas pa zanima samo zadnja in predzadnja stran. Na teh dveh straneh piše omenjeni nemški pisatelj:

„V tej svetovni vojski se bije silen boj za obstanek dveh svetovnih naziranj. Na jedni strani se bojuje že izza časa Feničanov zlo delujoči „kramarski duh“, ki brez ozira na bližnjega brutalno išče le svoj dobiček, kateri se poslužuje laži in obrekovanja, da doseže svoj namen; na drugi strani pa je duh resnice, plemenitosti in pravice z geslom: Vsakemu svoje! Anglija zastopa v tem boju prvo naziranje, Nemčija drugo. Ako bi utegnula Anglija zmagati, bi na svetu gospodaril brutalni kramarski duh. Ako bo zmagala Nemčija, se bodo naše svetovne razmere popolnoma izpremenile. Vsak narod bo imel pristojno mesto pod solncem in na morju. Med narodi bi nastalo tekmovanje in sicer tekmovanje, ki bi slonelo na poštenosti, resnici in pravičnosti.“

Tako piše zgoraj omenjeni Küster. Istina je, da imajo Angleži povsod svoje sebične namene. Sicer pa izmed drugih držav tudi vsaka zastopa svoje koristi razven Avstrije. Ta namreč že več desetletij ne zastopa svojih koristi, marveč le koristi nemštva in madžarstva. In ravno zato smo prišli v to zagato, v kateri smo zdaj.

Pisatelj pravi, da Nemce vodi duh resnice, plemenitosti in pravice z geslom: Vsakemu svoje! Prav dvomljivo je, da bi Nemce vodil ta duh in še bolj dvomljivo, da bi jih vodil pozneje, ker vsa nemška zgodovina proti drugim narodom izpričuje ravno nasprotno.

Nemci v svoji državi Poljakom niti dovolili niso, da bi smeli pri političnih zborovanjih govoriti v poljskem jeziku, niti poljski otroci v šolah se niso smeli učiti krščanskega nauka v svojem maternem jeziku. Slabo znana nemška komisija za naseljevanje

Nemcev na Poznanjskem je smela Poljakom s silo prodajati njihova posestva in jih izročiti Nemcem. Ne vemo, kakšen duh je vodil Nemce pri tem nečloveškem zatiranju Poljakov, a to vemo za gotovo, da ni bil duh resnice, plemenitosti in pravice z geslom: Vsakemu svoje!

Pa kaj bi gledali v prusko Nemčijo, rajše poglejmo razmere doma! Nemci so ustanovili zoper južne Slovence, zlasti zoper nas Slovence, svojo „Südmarko.“ Z njenim denarjem, če ne s silo pa vsaj z zvijačo kupujejo posestva slovenskih kmetov in jih prodajajo protestantskim Nemcem. In o šulferajnskih šolah bi molčali, če bi jih Nemci ustanavljali le res za nemške otroke. Toda to ni resnica. Ustanavljajo jih za to, da va-nje lovijo slovenske otroke ter jih vzgajajo za renegate in vobče za ljudi slabše vrste; saj je znano, da je ravno v krajih, kjer so šulferajnske šole, mladina najbolj podivjana. Vprašamo, je-li morda to duh resnice, plemenitosti in pravice z geslom: Vsakemu svoje?

Naše gospodarske potrebe in demobilizacije.

V članku „Pogled v naše gospodarstvo po vojni“ v „Straži“ od dne 17. t. m. smo na kratko očrtali težak položaj, v katerem se bo naše narodno gospodarstvo nahajalo po vojni in naravno je, da bo ta položaj tem slabši, čim dalje bo trajala vojna. Naloge, ki čakajo naše gospodarstvo po vojni, so naravnost ogromne in osobito bo treba velike previdnosti pri demobilizaciji, ako se hočemo izogniti strašni gospodarski katastrofi z vsemi njenimi pogubnimi posledicami. Zato pa se bodo morali po vojni, t. j. takoj po sklenjenem miru, umačiti vsi oziri gospodarskim potrebam in zahtevam, kakor so se morali tekom vojne podrežati vsi drugi oziri zahtevam vojaške uprave. Zato je predvsem potrebno, da se že sedaj napravi natančen demobilizacijski načrt, ki se bo oziral edino in izključno le na gospodarske potrebe. Jasno pa je, da je to naloga, ki je vojaška uprava ne bo nikdar mogla rešiti na zadovoljiv način. Nasprotno, je več kot gotovo, da bi demobilizacija, ki bi se izvršila le po potrebah vojne uprave, morala povzročiti nedogledne in katastrofalne gospodarske posledice. Pred vsem nastane vprašanje: Kaj naj začnejo vsi oni milijoni, ki so danes zaposleni v tovarnah za municijo in vojne potrebe? Ali naj se jih vrže kar na cesto in pusti, da poginejo lakote? Tega gotovo ne bo nihče zahteval in še manj odobral.

LISTER.

Moja učitelja.

† Janez Možina. — † Ivan Strelec.

Bilo je leta 1885. Obhajala se je tisočletnica sv. Cirila in sv. Metoda. Hodil sem takrat v 2. razred ljudske šole. Naš učitelj Ivan Strelec nam je krasno predaval zgodovino slovanskih blagovestnikov. Bil je vitek mladenič, on naš prvi učitelj, mi pa njegovi prvi učenci. Poldrugo leto prej je prišel iz učiteljskega učilnice, učil nas v 1. razredu in šel z nami v 2. razred. S svojim živim predavanjem nas je tako navdušil, da sem si pri birmi istega leta izbral sv. Cirila za birmanskega patrona, moj najljubši prijatelj in sošolec, R.-jev Franc, pa sv. Metoda. S tem sva svoje prijateljstvo povzdignila v bratstvo. Pa nisva bila edina. Takšnih bratskih dvojic je bilo več v našem razredu. Imeli smo zaradi tega težke boje s starši. Pri nas je šega, da si birmanec pri birmi vzame ime svojega botra. Naši starši so hoteli, da se držimo te šege. Toda vztrajali smo pri izbranih patronih sv. Cirilu in Metodu. Tolika je bila moč navdušenih učiteljevih besed.

V prihajajočem šolskem letu je učitelj Strelec odšel na ptujsko okoliško šolo. Od tam je prišel k Sv. Juriju na Ščavnici. Da je tudi tam užival ljubezen in spoštovanje svojih učencev, potrdil mi je njegov tamošnji učenec Andrej Kranjc, ki je bil izredno na-

čarjen mladenič. Žalibog je mrtev že dolga leta. Ubila ga je na visoki šoli jetika, ki je dedna bolezen ubogih slovenskih dijakov. Učitelj Strelec pa je dobil tudi priznanje šolske oblasti. Komaj 28 let star, postal je nadučitelj pri Sv. Andražu v Slov. gor. In je vzorno vodil svojo šolo do prerane smrti, ki ga je naglo in nepričakovano doletela o Veliki noči leta 1914. Pri svojih učencih je zapustil neizbrisen, hvaležen spomin.

V 3. razredu dobili smo blagega nadučitelja Janeza Možina. Bil je takrat na vrhuncu svojih telesnih in duševnih moči, dober in strog, kakor je treba pri otrocih, resnično pobožen mož in vrl Slovenec. V šoli in izven šole je vedno govoril lepo in čisto slovensko. Njemu se imam zahvaliti za to, kar sem postal. Nekega dne je prišel nadzornik v šolo. Z mojimi odgovori je bil zadovoljen in je omenil nadučitelju, da bi jaz šel študirat. Ko me je nadučitelj po šoli vprašal, če hočem iti v latinsko šolo, rekel sem, da bo težko kaj iz tega, ker me starši doma rabijo za delo in ker ne bi mogli za menoj plačevati. Nadučitelj Možina pa me je potolažil, prepričal me je, da bo že šlo, in dosegel očetovo privoljenje. Toda naša šola je bila slovenska, najbližja gimnazija v Ptujju pa čisto nemška, kakor še danes. Kako bi jaz napravil sprejemno skušnjo? Tudi tu je nadučitelj pomagal. Vsak dan po šoli in v prostih četrtkih me je posebej učil in pripravljaj za sprejemno skušnjo. Pa ne dovolj tega! Ko sva se z očetom peljala v Ptuj k zapisovanju, peljal se je nadučitelj z nama na našem priprostem kmetem voz, šel z menoj k profesorju, pri katerem sem moral

delati sprejemno skušnjo in me njemu toplo priporočil. Živo se še spominjam, da me je profesor vprašal, kaj se pravi po nemško: oče, mati, pero; ko pa sem povedal, me je potrkal po rami ter mi delal korajžo z besedami: „Vidiš, saj znaš nemško!“ Takrat je bila na ptujski gimnaziji še polovica profesorjev Slovencev. Bil sem sprejet, pač edino vsled dobre priprave od nadučitelja in zaradi njegovega priporočila pri profesorju.

Navedel sem to kot dokaz njegove blage dobrotljivosti. Kakor meni, tako je vsakemu rad pomagal. 30 let je bil nadučitelj pri Sv. Marku, vzgojil je cel zarez te dobe. Ko je leta 1902 stopil v pokoj, podelila mu je občina Sv. Marko častno občanstvo. Častno Bralno društvo ga je izvolilo za častnega člana. Živel je potem tiho in skromno v Krčevini pri Ptujju, kjer je v noči med 4. in 5. junijem leta 1914 izdihnil svojo blago dušo. Še v zadnjih trenutkih je kazal svojo obzirnost. Ko je njegova hči hotela zbuditi hišnega gospodarja in poslati po zdravnika, je rekel: „Naj ljudje spijo! Nihče mi ne more pomagati, če mi je odločeno.“ Pogreb se je vršil ob hudem dežju in vendar so se ga udeležili markovski učenci in učenke. Nekateri so prehodili dve uri dolgo pot do Ptujja, da so izkazali zadnjo čast blagemu pokojniku. Učiteljsko se je čudilo nad mnogoštevilno udeležbo otrok pri tako slabem vremenu. Otroci pa so izpovedali: „Oče in mati so rekli, da moramo iti na pogreb njihovega nadučitelja, naj bo vreme kakoršnokoli.“ Tako je ljudstvo počastilo svojega učitelja in vzgojitelja.

Hvaležen učenec.

Ali naj se jim da državna podpora za prehodni čas? S tem bi nastalo za itak že dovolj obremenjene državne finance novo breme, brez ozira na to, da bi bila vsaka taka podpora — brez protidajativij — že samaposebi proti vsaki zdravi narodno-gospodarski politiki. Kaj torej? Treba gledati, da se bodo vse te tovarne, ki danes izdelujejo morilno orodje in sredstva za uničevanje vrednot, preosnovale v tovarne za izdelovanje sredstev, ki bodo ustvarjale nove vrednote, torej namesto municije, pušk in topov — kmetijsko in rokodelsko orodje in stroje. Strokovnjakom se ima poveriti naloga, da to preosnovo izvedejo čim preje.

Naše kmetijstvo je zanemarjeno in zapuščeno, naša polja slabo obdelana. Zato bo treba demobilizirati najprvo kmetovalce in kmetijske delavce, da bodo obdelali polja in s tem poskrbeli, da glede živeža ne bomo odvisni od inozemstva, da bomo temveč čimpreje pridelali doma, kolikor bomo sami potrebovali. S tem si bomo že prihranili stotine milijonov, ki bi jih morali sicer plačati inozemstvu za potrebni živež.

Vzporedno s kmeti treba odpustiti rokodelce, ki izdelujejo kmetijsko orodje, kakor kovače, kolarje, sodarje itd. Deloma je kmetijsko orodje obrabljeno, deloma ga je pobrala rekvizicija, kakor vozove itd. Vse to bo treba čimpreje nadomestiti.

Za obnovo uničenih krajev bo treba silne množine lesa. Torej treba odpustiti gozdne in lesne delavce, tesarje itd., ki bodo posekali potreben les in ga obdelali. Brez zidarjev pa tudi ne bo mogoče vzpostaviti razrušenih domov.

V prvem začetku bomo morali uvažati mnogo živeža iz prekomorskih krajev, a potrebovali bomo i surovin, da bodo mogle naše tovarne zopet začeti z delom. Zato bo treba odpustiti mornarje, da bodo mogle naše trgovske ladje zopet v široki svet, na veliko morje.

Važna panoga je rudarstvo. Vsaj v prvem času po vojni, dokler naše tovarne še ne bodo v polnem teku, bi mogli izvažati mnogo premoga in v zameno dobiti živila in druge potrebščine. Zato treba odpustiti predvsem premogarje, a potem tudi druge rudarje, da dobe tovarne potrebne surovine.

Zadnje bo treba odpustiti delavce onih industrijskih panog, ki vsled pomanjkanja surovin itak ne bodo mogle začeti takoj z delom. Pomislimo samo, kaka strašna beda bi nastala, ko bi bilo naenkrat odpuščenih na stotisoče delavcev, ki v svojih poklicih ne bi našli posla. Z njih odpustom iz vojaške službe bi njih svoji izgubili vzdrževalne prispevke in oni bi bili z rodbinami vred na cesti. Zato bo treba odpustiti najprej one kategorije, ki bodo takoj na-

šle delo in zaslužek, a te po njih važnosti in potrebi. Da pa gre tu pred vsemi drugimi prednost kmetijstvu, ni treba šele dokazovati.

Tu je velevažna naloga, ki čaka naše ljudske zastopnike, naloga, ki se je nikakor ne sme prepustiti z vojaško upravo združeni birokraciji, ako ne bomo, da bo vsa stvar zepet popolnoma zavožena. Ne da bi hoteli svoje mnenje komu vsiliti, si dovoljujemo vendar staviti neke predloge, ki jih priporočamo našim poslancem v razmišljanje. Imamo sicer že dosti raznih komisij in central, a vendar mislimo, da bi bilo nujno potrebno osnovati novo centralo, ozir. komisijo, za demobilizacije. Ta komisija naj bi bila sestavljena iz zastopnikov parlamenta, vlade in njene uprave, prizadetih kmetijskih in industrijskih krogov ter strokovnjakov. Ta komisija bi imela nalogo, sestaviti natančen demobilizacijski načrt. V ta namen bi se obrnila na posamezne občine, da napravijo izkaze onih svojih vpoklicancev, ki bodo v prvi vrsti potrebni doma in ki bodo imeli doma delo in jelo. To so seveda predvsem kmetje in delavci. Enako bi morala vsa večja podjetja predložiti izkaze, koliko delavcev bi mogla takoj zaposliti in katere kategorije, dočim naj bi se pri posameznih vojaških oddelkih vodili sezname onih, katerih takojšnji odpust je iz javnih ozirov potreben in potem onih, ki bi mogli stopiti takoj v delo, oziroma službo. Zadnji naj bi se odpustili oni, ki nimajo zagotovljenega dela in služba.

Mislimo, da bi se dale te naše predloge izvesti brez posebne težave in brez posebnih zaprek.

Slovenska in laška krajevna imena.

Ko so avstrijski vojaki, med njimi baš v prvi vrsti slovenski polki, osvobodili južno Tirolsko in tudi prodrli v ozemlje takozvanih „sedmerih občin“, so se nemški znanstveniki in naši uradni pisci hitro spomnili, da so v onih krajih pred nekako 100 leti še prebivali Nemci. Poiskali so iz starih zapiskov nekdanja nemška imena in so jih kar sprejeli v svoje uradne zemljevide. Pred vojsko, tedaj ko so Nemci bili v ozkem stiku z laško iredentovsko liberalno stranko, ki so ji n. pr. v Gorici pripomogli do navidezne zmage nad Slovenci (v skrajno iredentovski občinski svet v Gorici je bil v zahvale zato sprejet tudi nemški član, vodja ondote Sufferajnske šole), tedaj kaj takega Nemcem ni prišlo na kraj uma, ker so predobro vedeli, da v omenjenih tirolskih občinah ni bilo ne enega Nemca domačina. Zdaj pa pišejo v bojnih zemljevidih, ki jih izdaja vojno ministrstvo, dosledno: Rofereit (Rovereto), Lafrann (Lavarone), Rundschein (Roncegno), Galnetsch (Caldonazzo), Stiegen (Strigno), Vielgereut (Folgaria) itd. Nam bi

bilo to vseeno, ko bi tudi napram slovenskim imenom postopali vsaj za 1% tako pravično. To se pa doslej še ni zgodilo. Najhujši boji, kar jih je videla ta strašna vojna, so se bili v popolnoma slovenskih krajih, kjer so prebivali do izbruha vojne (ne morda samo pred 100 leti), sami Slovenci; ali pa ste kedaj čitali v vojaških poročilih ali celo na oficijelnih zemljevidih prista in prava, do današnjega dne v domačem kraju vedno rabljena slovenska imena? Ali se je kedaj omenila naša nesrečna Sv. Gora ali Sv. Gabriel, Bilje, Opatje Selo itd.? Mari nismo vedno le slišali Monte Santo, Monte San Gabriele, Biglia, Oppachiasella, Salcano itd.? In vendar so ti in podobni kraji debelih tisoč let bili in so še čisto slovenski? Oblasti se rade na to sklicujejo, da so laška imena teh krajev sprejeta v vojaške zemljevide. Prvič je žalostno, da so se taka napačna imena sprejemala v zemljevide, ki bi že po svojem namenu morali biti točno posneti po ljudski govorici; drugič pa stare napake ne morejo biti pooblastilo za nove grehe; in naposled: tudi na tirolskih zemljevidih se nahajajo vse do časa naše ofenzive le laška imena, in vendar to ni bila nikaka ovira, da so se mogla namaš uvesti zgoraj omenjena, čisto pozabljena — nemška imena. Pa seveda, Slovenci že od nekdanjiscemo zastoj pravice.

Delovanje usmiljenih bratov v Žalcu.

Ko se je leta 1911 sprožila misel, da bi usmiljeni bratje zidali na Slovenskem Stajerskem bolnišnico, se je poskusilo na več krajih Savinjske doline dobiti za ta namen najpripravnejši prostor. Spomladi leta 1912 se je konečno določilo, da se zida bolnišnica blizu trga Žalec. Vodstvo usmiljenih bratov je takoj razposlalo nabiralne pole po celem Slovenskem Stajerskem, da razvidi, na kakšno pomoč sme računati pri tem človekoljubnem zavodu od strani slovenskega prebivalstva. Ko so bile nabiralne pole koncem leta 1913 zbrane, je znašala obljubljena svota okroglo 160.000 K. Nameravana stavba bi bila stala 400.000 K. Vodstvo usmiljenih bratov v Gradcu je bilo v največji zadregi, kaj naj stori. Opustiti ta blagi namen ni kazalo, saj so vendar povsod z veseljem pozdravljali misel o novi bolnišnici. Povrh je izbruhnila vojna. V svetovnem viharju so mnogi pozabili na bolnišnico, a pozabili ni na njo vodstvo usmiljenih bratov, katero je še sedaj bolj nego prej hotelo uresničiti lepo misel, zakaj dolgotrajna vojna je pokazala krvavo potrebo nove samaritanske hiše, katera bi naj za prvi čas bila namenjena v vojni po-labljenim vojakom-invalidom.

Da je pa bilo mogoče resno misliti na uspeh, pripomogla sta blaga zakonska Franc in Terezija Nidorfer, veleposestnika v Vrbiu pri Žalcu. Ta dva dolgoletna in velika dobrotnika usmiljenih bratov st prepustila svoje posestvo vodstvu usmiljenih bratov z namenom, da se postavi tam zavod za invalidne vojake.

Svetonočne sanje.

Leden, težek zimski zrak je ležal nad mestom vojaških lop, prepojen s hladno nočjo. Skozi vse špranje je silil v notranjščino, skozi streho in stene je lezel, da bi se zagrel v zatuhli lopi, kakor so se tudi vojaki le v tem smrdljivem in nečistem zraku ogrevali.

V prvo lopo je zavila s ceste procesija lahkoranjenih, ki so pa s težavo prišli s kolodvora. Noge so imeli kakor zmrznjene in celo telo je bilo lakote in mraza oslajeno. Želodec je klical vsaj po kapljici toplega okrepčila. K sreči je bilo še nekaj mlačne kave; malo več so je skuhali danes, ker je bil ravno sveti večer. Vse do zadnje kapljice so posrebal in posodice pobožali in zahvalili Boga. Nato so se polagoma zleknili po zmandrani kadeči se slami. Skrbno so čuvali pri tem na svoje ranjene ude, da se niso kam zadeli. Vsi so molčali, kajti v sosenjji lopi je nekdo igral in so ga drugi mrmraje spremljali svetonočno melodijo:

„Sveta noč . . .“

Tako otroško pobožno so jo poslušali. Nekako sredi pesmi je nekdo vstopil v lopo in jih zmotil. — Hrupno se je naslonil na podboje pri vratih, palica mu je padla na tla. Njegov glas je bil boječ, kakor glas otroka, ki išče mater:

„Marko, si tu?“

„O, Janez! Vendar si prišel! Mislil sem, da si šel v kako drugo lopo. Tu sem, kakih 10 korakov še pojdi po desni strani, pa prideš do mene. Pazi, da se kje ne spodtakneš, se slabo vidi, če je tema.“

Janez se ni nasmehnil Markovi šali, le blagovoljal ga je, da je tudi v trpljenju vesel. Pustil je palico na tleh, se prijel za desno nogo, ki je bila vsa povezana, jo vzdigoval z roko in šel tako po lopi. Ko se mu je zdelo, da je že pri Marku, ga je zaklical. Tovariš se mu je oglasil. S tipanjem po strohnjenih slami sta si napravila skupno ležišče. Janez je previdno legel, zallačil brž špranjo v steni nad glavo, da mu ni pihal skozi svež, a tako ostro mrzel zrak. Bolno nogo si je pokril s slamo in s plaščem. Nato se je odkašljajl:

„Veš, Marko, tako me peče v roke in noge, kakor da je sam ogenj v meni. A v želodecu je tak hud mraz. Ti, ali imaš kaj, morda drobtinico!“

„Mi smo dobili kavo, a malo. Čisto smo jo posrebal. A kruha nimam. Dolgo je že . . .“

„Vem“, ga je prekinil Janez, „saj sem kar tako omenil. Veš, Marko, tako-le se mi je godilo, da sem zaostal. Komaj sem šel za vami, pa sem sredi mosta hotel malo počiti. Leden veter mi je sproti odnašal toplo sapo, da sem mu nevoljen nastavil hrbet. Pri tem pa mi je padla palica na tla. Počas se sem sklonil, da bi jo pobral. Že se mi je zdelo, da jo držim, kakor da bi vedel, kam je padla. A vendar je ni bilo tam. Stegnil sem roko, da bi potipal, tedaj pa mi je spodrsnilo in sem padel v sneg. Kako me je zabolelo v nogi! Palico sem takoj otipal, a zelo sem se mučil, da sem vstal. Težko sem šel za vami, kakor da bi mi pri vsakem koraku porinil nož po dolgem skozi nogo. Zdaj bi bilo dobro, le kapljico česa gorkega.“

„Iz sosednje lope je zopet zadonela svetonočna pesem, nežno in tihotno, kakor da je prišla iz daljnih nebes in so jo prinesli angeli na svojih toplih ustnicah:

„Ti, sveta noč!“

Marko mu je le prikimal v odgovor, česar pa Janez ni videl; in mu je bilo prav, da tudi Marko njega ni. Kajti njegove oči je omočila solza. Naslonil je glavo čisto nazaj in poslušal in molil, saj je ta pesem svetonočna molitev. Slišal jo je še tedaj, ko že ni več donela iz sosednje lope, poslušal jo je celo noč, kajti njegovo onemoglo telo je počivalo, a duša pa je živela v svetonočnih sanjah.

Ob robu streškega jarka je ležal. Granata ga je vrgla in ga obsula s prstjo in kamenjem in njeni kosci so se zasekali v njegovo desno nogo. Topovi so grmeli kakor še nikdar, granate so tulile in puškine kroglice so komaj slišno sikale skozi zrak. Visoko pod nebom pa so se pretepali zrakoplovi in metali smrdeče in kadeče se bombe.

Tedaj pa se je naenkrat odprlo nebo in plamen je švignil iz njega. Čez celo nebo se je razlil in lep je bil, kakor da je na celem nebu zažarela jutranja zarja. Iz tega ognja je kmalu razločil lepe obraze z

dolgimi valujočimi kodri, in perutnice so bile tu pri njih. V njihovih licih je vriskalo smehljajoče veselje in njihove svetle perutnice so igrale z zrakom nebesko milo:

„Mir ljudem na zemlji!“

Zrakoplovov ni bilo več, le angeli so plavali v zarji in pripenjali po nebu lampijončke in izpuščali raznobarvne rakete. Smrtni glas topov je utihnil in namesto njega je zadonelo zvonjenje, saj so bili ne-
ač ti topovi — blagoslovljeni zvonovi, zvonilo je, kakor da potrkava k polnočnici. Tulenje granat in sikanje krogelj je prenehalo, godba je zaigrala tu v zraku, kakor nekdanj orglje v mali domači vaški cerkvi:

„Sveta noč . . . mir se oznanja!“

In on je ostal. Zdrav in svež kakor doma. — Imel je krivce za klobukom in žameten oprsnik, na katerem je visela debela verižica s tremi težkimi tolarji. Smeh je bil na njegovih ustnicah, radost v njegovih očeh in ljubezen v njegovem sre. Zagledal je svoj dom, svoj dragi dom in sosedova Anica mu je hitela naproti ter mu radostno prožila roko v pozdrav. Tudi on je že stegnil roko, da bi jo pristrčno pozdravil.

Tedaj pa ga je Marko vzbudil:

„Kaj je, Janez?“

„Anica!“

„Kaj?“

Janez se je zavedel. Bolečina odgrnjene bolne noge ga je spomnila, kje da je.

„Ti si, Marko?“

Janez mu je povedal svoje sanje, ki so tako osvežile njegovo bolno dušo in žalostno tako potolažile.

„Glej“, mu je še rekel, „nihče ni pozabljen na to sveto noč. Tudi jaz nisem bil. Te lepe sanje mi je šepetal v srce angel, ki je bedel poleg mene. Oh, da bi jih šepetal vsem, vsem, da bi se kmalu uresničile!“

Oba sta se zamislila. Okrog lope se je zaletaval veter, tudi v špranjo se je zaril, katero je Janez zatlačil. A na pol strohnjena slama je dobro držala, veter je ni mogel izriniti.

Priprave za novo človekoljubno podjetje so se začele na dan žalostne Matere božje dne 30. marca 1917. Zavod je že odobrila cerkvena in svetna oblast in Njih ekscelencja premil. knezoškofo lavantinski so obljubili veliko svoto v ta namen ter obenem dovolili, da se že od dne 23. majnika t. l. služi sv. maša za vse dobrotnike nameravanega zavoda v kapelici, ki se je napravila v Nidorferjevi hiši. Vlič. g. Josip Jurčič, bivši dekan v Vuzenici, je prevzel začasno to službo.

Vodstvo usmiljenih bratov se obrača tem potom do vseh svojih dobrotnikov z upapolno prošnjo in s prepričanjem, da bodo vsi tisti, ki so obljubili lepe svote za stavbo poprej nameravane bolnišnice, sedaj tudi darovali za stavbo zavoda za invalidne vojake. Zgradba se bo imenovala „Penzijonat“, katerega hočejo usmiljeni bratje postaviti tako, da se spremeni pozneje v bolnišnico, kakoršna je bila nameravana od začetka. Ako pa kateri dobrotnik, ki je že daroval obljubljeni znesek za bolnišnico — ki se pa sedaj ne bo odprla — kakor je bilo prvotno namenjeno, ker je hiša za invalide sedaj veliko nujnejše potrebna, s tem namenom ni zadovoljen, lahko zahteva poslani znesek od vodstva usmiljenih bratov nazaj in sicer tekom treh mesecev. Če se v tem času ne oglasi, je to znamenje, da daruje že dano svoto za invalidno hišo „Penzijonat.“

Vodstvo usmiljenih bratov uljudno prosi vse svoje dosedanje in nove dobrotnike, naj blagovolijo poslati prispevke za nameravano bolnišnico na Stavbeno vodstvo usmiljenih bratov v Žalcu.“ Za vsak poslani dar se bo vodstvo pismeno zahvalilo, kar služi lahko tudi kot potrdilo.

Jožef Majcen.

Veliko smo pretrpeli v tem času begunske sužnosti, premmogo vnebovračilnih krivic, ravnalo se je z nami kakor s kakimi hudodelci, ne pa s prostimi, cesarju in domovini zvestimi državljani. Časopisje se je branilo objaviti naše pritožbe. Sedaj nam je se le jasno, zakaj da „Slovenec“ ni hotel objavljati dopisanih pritožbenih poročil, oziroma jih je predelal po svoje v popolnoma nasprotnem smislu in tako le stvari še škodoval, oziroma sprejemal le taka poročila, ki so pela le zunanjo slavo in lepoto taborišča. Sedaj vemo, odkod ta stroga cenzura, ki je bila — „strožja kot povsod drugod: bila je tako volja uskoka dr. Š., ki se je na Kranjskem „toliko“ zavzel za uboge begunce. . . . Zato smo toliko bolj tudi duševno trpeli. On, neverjetno veliko smo prestali pod vlado bivšega birokrata. . . . O tem govorijo dnevni zapiski: pa tudi vsak bruški begunec, ki je zdaj na Štajerskem — vprašajte ga! — povedal Vam bo zanimive reči. Naj tudi mi tukaj nekatere zanimivejše naštejemo:

Imenovani „galantni“ gospod je upeljal zraven viadne (vojaške) cenzure še svojo posebno, za pisma in časopise: od koga je dobil to dovoljenje, nam ni znano. — Dne 27. aprila 1916 nas je obiskala nadvojvodinja Marija Jožefa. Na ta slovesni dan je spravil ta „dobrosrčni“ predstojnik na vse zgodaj iz postelje matere, otročice, dekleta in moške, skupno nad 80 oseb, v mestno ječo, tako, da se je gospoda v mestu zgražala in izpraševala, kaj da so zakrivali ti slovenski hudodelci. Predstojnik se je bal, da bi nekatere izmed teh korajžnih žen stopile pred nadvojvodinjo in potožile svoje gorje, zato pa marš v zapor! Saj je gospod to krivico objokoval, kmalu potem „hudodelke“ obdaroval s šopki in cukerkčki, a madež na slovenskem lojalnem ljudstvu le ostane. Kaj takega more zakriviti le brezsrčnež, kateremu so bili begunci izročeni na milost in nemilost. Je-li vlada ta slučaj že preiskala in krivca primerno kaznovala?

Podobnih, posameznih slučajev je veliko. Ne ljube mu može, sinove, hčere, se je brez zaslišanja kar čez noč ločilo od družine in spakiralo na fronto, ali v municijsko tovarno ali pa interniralo v druga taborišča. To zadnje se je posebno godilo z deleti, kateri je neki zloglasni žid (na čegavo povelje?) zlorabljal in ponoči odslovil. . . . Tudi ta madež nad slovenskim ljudstvom še ni kaznovan.

Gotova skupina ljudi (Kraševci) v starih barakah, t. j. v opučenih, za silo pokritih opekarskih sušilnicah, je tri dolge mesece prezebala na mokrih tleh, tako da bi med in pod posteljo lahko sadili — krompir (če bi ga imeli); pihalo je nanje, tudi snežilo, da so na jutro vsi trdi vstali, si nakopali boleznih, prerano smrt; neka mlada mati je vsled snega, ki je padal nanjo, dobila sv. Valentina bolezen. Kdor je imel le količkaj srca in je obiskal te zapuščene sirote, ni odšel suhih oči in brez svetega suda v srečo. A njim nasproti je tudi bila opekarska sušilnica, toda moderno predelana in popravljena, s finim lesenim tlakom za — krave, konje in tudi tega konja, ki je bil nekemu odbran za ježo in bil še posebno dobro krmiljen z ovsom in turšico! Za živino, glede hrane in stanovanja, je bilo skoro boljše preskrbljeno nego za kraške begunce.

Tudi naših zaslužnih čč. gg. duhovnikov se je lotil visoki gospod. Meni tebi nič jih je odstavljaj. Bili so mu najbrže premalo pokorni in neodvisni. Njim v prilog je gospod koncepiral „Kanzelparagraph“, prepoved, da ne smejo zapustiti taborišča, t. j. da bi 24 ur prej naznanili in pismeno prosili dovoljenja.

To so le nekatere facta izmed stoterin, — stari, neodpustni grehi, ki zaslužijo prej kazen kakor odlikovanje. Zato vprašamo: Se li tako postopa z našimi zvestimi in nad vse druge narodnosti patrijotičnimi državljani-begunci? In tako počenja slovenski komisar s Slovenci, katerim bi bil lahko res pravi oče in prijatelj v stiski in potrebi! Ljudstvo je že izreklo svojo sodbo! To nikakor ni bilo prav, da se je gospod, ki se spočetka ni kazal v taki luči, dal tako tesno vpreči in vkleniti v jarem. Občni ljudski biagor pač ima predvsem prednost. To zahteva vest, zahteva moška značajnost, zahteva tudi narodni čut do svojega trpečega ljudstva!

A naša usoda se je dosedaj le v malem zboljšala. Se vedno trpimo, smo stiskani, zapostavljeni, popolnoma brezpravni jetniki. Naši ljudje trpe mraza; sedaj v najhujši zimi je štiritisočglavo taborišče sploh brez vsake vode; še ostala dva vodnjaka blizu taborišča je trdosrčno mesto zaprlo, tako da mora staro in mlado v 20 m oddaljeno mesto po vođo prezebat in se loviti in se nastavljati za kozarec užitne vode. Strašno! Hrana je taka, da bi vsi ljudje že zdavna pomrli, ako bi bili odvisni le od begunske menaže, ako bi si ljudje ne zboljšali, a zato begunci ves svoj lepi zaslužek s starimi prihranki v red porabijo in znosijo v nemške žepe, kajti draginja je neznosna. Pomislite samo n. pr., da morajo begunci za 1 kg sladkorja dati 15—20 K! Obelo 35 K! Turščino moko 5 K! Če bo šlo še tako dalje in ne bomo na spomlad rešeni jetništva, je po našem primorskem ljudstvu. Saj to je ravno tudi namen in praveati sistem naše judovske vlade, da bi mi vsi in ostali pomrli, da bi oni, tuji, se polastili naših domov! Že okrog 800 ljudi je pomrlo v teh dneh naše begunske sužnosti. Begunci po deželi, kjerkoli, da le ne v barakah, pa silno redko pomirajo, večinoma vsi leno izgledajo. Naš vrli deželni poslanec

g Ivan Rojec je imel popolnoma prav, ko je takoj spočetka zaklical vladi in ljudstvu: „Baracas esse delendas!“

Mi ne moremo molčati, krivice so prevelike. — Naši ljudje se vedno niso dobili obljubljenih jim vojne podpore! To je že nezaslišano od naše vlade, da norca brijejo iz naših ljudi. Nemci in vsi drugi, ki niso toliko potrebni, dobijo vse o pravem času, zanje imajo čas in denar; za nas pa, ki nimamo nič, ki smo prišli ob vse, ki se moramo boriti za borno golo življenje, mi smo in moramo biti brez vseh pravice in biti zadovoljni le z drobtinami in batinami! Begunsko ženstvo, kojega bratje, sinovi, možje častno in hrabro padajo in umirajo na fronti in po bolnišnicah, mi, koje v zaželjeni domovini čaka le razočaranje, porušen dom, uničeno polje, mi naj bi še tukaj kot begunci toliko krivic trpeli in prenašali od strani brezvestne judovske vlade in za njo dali še zadnjo kapljo srčne krvi?? Ne in nikdar ne! Tudi mi hočemo in zahtevamo biti prosti, samostojni državljani!

In zato se kot zastopniki cele primorske dežele kot en mož soglasno pridružujemo jugoslovanski deklaraciji z dne 30. majnika 1917! Slovan na plan, saj si močan, ne bod' tlačan!

Mirovna pogajanja.

Ruski delegati so našim zastopnikom pri mirovnih pogajanjih v Brest Litovsku predložili mirovne pogoje. Važnejše točke teh pogojev so: nič aneksij, nič vojnih odškodnin, vrnitev zasedenega ozemlja, samostojnost narodov, ki so izgubili v vojski svojo samostojnost, varstvo manjšin, narodne skupine, ki še dosedaj niso imele svoje državne samostojnosti, si smejo potem ljudskega glasovanja same izbrati državo, h kateri hočejo pripadati. Naši delegati so odgovorili, da se strinjajo s temi predlogi, samo točka, da bi si smeli narodi sami izbrati državno vbliko in oblast, jim ni po godu. Zastopniki Nemčije in Avstrije so tu očitvidno naperili ost proti Slovanom. Grof Czernin in sodrugi so mnenja, da ne gre tega vprašanja reševati mednarodnim potom, ampak bo to vprašanje urenila vsaka država sama za se ustanovnim potom. Ta točka je težišče vseh pogajanj, obenem pa tudi njihova obteževalnica. Govornik ruskih delegatov je takoj ugotovil, da je naziranje osrednjih vlasti v tej točki bistvena omejitev. Z boljseviki pa se da govoriti in vsled tega upajo Nemci in Madžari, da bo končno vendar uspela njihova rešilna preveza o rešitvi tega vprašanja »ustanovnim potom«. Ruski zastopniki so tudi predlagali, naj se mirovna pogajanja prekinejo do dne 4. januarja, da se tako tudi narodom ostalih vojskujočih se sil da prilika, da stopijo v mirovna pogajanja.

Posvetovanje naših pooblaščenecv.

C. kr. korespondenčni urad javlja iz Brest-Litovskega: Dne 23. dec. so odposlanci štirih zveznih držav porabili v to, da so se posvetovali, kaj naj odgovorijo na ruske predloge, pri čemur so se popolnoma edinstveno določile osnovne točke njihovega odgovora.

Ruski temeljni mirovni pogoji.

Iz Brest-Litovskega se dne 25. dec. uradno poroča: V seji dne 22. t. m. je izjavila ruska delegacija, da se drži jasno izražene volje narodov Rusije, da se kolikor mogoče hitro doseže splošen, pravičen in da vse enako sprejemljiv mir. Sklicevaje se na sklepe vseruskega kongresa delavskih in vojaških odposlancev in vseruskega kmetskega kongresa opozarja ruska delegacija, da smatra nadaljevanje vojne samo v svrhu, da se dosežejo aneksije, za zločin in da vsled tega slovesno razglašajo svoj sklep, takoj podpisati pogoje miru, ki bo končal to vojsko na podlagi naznanje jih, brezizjemno za vse narode na enak način veljavnih pogojev. Na podlagi teh načel je predlagala ruska delegacija, da se naj mirovnim pogajanjem predloži kot temelj naslednjih 6 točk:

1. Zasedeno ozemlje se ne sme nasilno odvzeti; tamošnje posadke se morajo odpoklicati.
2. Narodom, kateri so izgubili v tej vojni svojo samostojnost, se mora vrniti politična samostojnost.
3. Narodnim skupinam, ki pred vojsko niso bile samostojne, se zasužura možnost, da odločijo vprašanje o pristojnosti k tej ali oni državi ali o svoji državni samostojnosti potem ljudskega glasovanja.
4. Z ozirom na ozemlja mešanih narodnosti se zavaruje pravica manjšin s posebnim zakonom.

Položaj slovenskih beguncev.

Bruck ob Litvi, 23. dec. 1917.

Tukajšnji, goriški begunci vzdihujemo v preganstvu že nad 26 mesecev. Neradi, prisiljeni smo morali v nesrečne judovske barake, prenapolnjene z različno golaznijo, med nam nasprotno, tuje in večinoma trdosrčno nemško prebivalstvo, med tem ko so bili neslovenski begunci, med njimi Judje, nastanjeni med prijaznim, gostoljubnim slovenskim ljudstvom v slovenskih deželah. Gorje človeku-beguncu, ki se je vjel v to baraško zanjko: ni mogel, ni smel več zlepa ven; ograja in vojaški bajonet sta mu branila. Premožni posestniki, ki so hoteli na svoje stroške ven, in taki, kojih člani družine so bili ločeni, otroci od matere, mož od žene, niso dobili zlahka dovoljenja, da bi svoje obiskali, kaj še le, da bi se k njim stalno preselili.

Sam ljubi Bog zna, koliko prošenj je bilo tozirnó vloženi s slikami vred; zgubile so se in se po več mesecev prašile v nerešenih aktih ali 3 do 6 mesece rajžale na ministrstvo, ker na ministrstvo (!) so morale prošnje, če je kdo hotel na Kranjsko. Nekaterim se je posrečilo uteči skrivši in pametno so storili. Še le ob otvoritvi parlamenta smo se tudi mi begunci malo oddahnili in so se naši okovi malo majali. Tedaj se je od tistega časa, posebno pa zadnje meseca, veliko beguncev izselilo iz barak večinoma na Štajersko, ker je bila Slovenska, Štajerska že od početka vojske beguncem veliko bolj naklonjena, nego Kranjska.

5. Nobena vojskujočih se dežel ni dolžna, plačati drugi deželi takozvane vojne stroške; že vplačane kontribucije se morajo vrniti.

6. Kolonijalna vprašanja se bodo odločila z ozirom na načela, ki so označena že pod 1 in 4.

Dopolnjuje te točke, je ruska delegacija tudi nastopila proti vsakemu gospodarskemu bojkotu.

Odgovor na ruske predloge.

V plenarni seji dne 25. t. m., kateri je predsedoval grof Czernin, je le-ta v imenu delegatov četverozveze podal naslednjo izjavo:

Delegacije četverozveze se strinjajo s takojšnjim splošnim mirom brez nasilnih pridobitev ozemlja in brez vojnih odškodnin. Zavezniške vlade slovesno izjavljajo, da takoj podpišejo mir, kateri bi to vojsko končal na podlagi predstoječih, brezizjemno za vse vojskujoče se sile na enak način pravičnih pogojev. Pri tem pa se mora izrečno povdariti, da se morajo vse v sedanji vojski udeležene sile v določenem roku brezizjemno in brez pridržka zavezati, da bodo natančno izpolnile vse narode enako vezajoče pogoje; drugače se predpogoji ruskih predlogov ne morejo ovrhiti. Kajti ne bilo bi umestno, da bi sile četverozveze, ki se sedaj pogajajo z Rusijo, enostransko sprejele te pogoje, ne da bi imele poprejšinstvo, da bodo zavezniki Rusije te pogoje pošteno in brez pridržka tudi napram četverozvezi priznali in izvršili. Na tem temelju se z ozirom na ruske predloge pripominja naslednje:

1. Zavezniške vlade nimajo namena si s silo prilastiti ozemlja, zasidena tekom vojske.

2. Zavezniki nimajo namena, da bi narode, ki so v tej vojski izgubili svojo samostojnost, cropali te samostojnosti.

3. Vprašanje državne pristojnosti narodnih skupin, ki še nimajo državne samostojnosti, se s stališča četverozveznih držav ne more mednarodno rešiti. Tako samostojnost naj v danem slučaju vsaka država s svojimi narodi reši samostojno ustavnim potom.

4. Zavezniške vlade so načelu: „Varstvo pravice manjšinam“ priznale veljavo povsod, kjer se je to dalo praktično izvesti.

5. Vlade zavezniških sil so že večkrat naglašale možnost, da se naj skupno odpove ne samo povračilu vojnih stroškov, temveč tudi vojnih škod.

6. Od štirih zavezniških sil poseduje samo le Nemčija kolonije. Povrnitev med vojsko s silo odvzetih kolonijalnih ozemelj je bistvena točka nemških zahtev, katere se pod nobenimi pogoji ne morejo opustiti.

Delegacije zavezniških držav brez pridržka potrjujejo od ruske delegacije predlaganim načelom o gospodarskem prometu.

Mi smo pripravljeni za mir.

Grof Czernin je še pristavil:

Na podlagi teh načel smo pripravljene, da stopimo z našimi nasprotniki v pogajanja.

Vodja ruske delegacije je odgovoril:

Ruska delegacija kljub raznolikemu mnenju sodi, da odkrita izjava četverozveze o tem, da nima agresivnih namenov, daje možnost, priti takoj s pogajanjem za splošen mir med vojskujočimi se državami. Z ozirom na to predlaga ruska delegacija, naj se pogajanja prekinejo in sicer od 25. decembra zvečer do dne 4. januarja 1918 zvečer, da se narodi, katerih vlade se še niso pridružile tukaj se vršečem pogajanjem za splošni mir, seznanijo z načrti takega miru. Po pretoku tega roka se morajo pogajanja zopet nadaljevati.

Predsednik grof Czernin je predlagal, da se na, takoj prične s pogajanjem posameznih točk, katere se na vsak način morajo urediti med rusko vlado in vladami zavezniških sil.

Voditelj ruske delegacije je izjavil svojo pripravnost, da takoj stopi v pretres onih posameznosti, katere tudi v slučaju splošnih mirovnih pogajanj tvorijo predmet posebnih razprav med Rusijo in četverozvezo. Na predlog državnega tajnika Kühlmanna se je enoglasno sklenilo, da se bo s temi pogajanjem že jutri predpoldne začelo, da se ne izgubi čas, in z ozirom na to, ker so te zadeve prav velike važnosti.

Razmere na Ruskem.

Pogajanja z Ukrajinci.

„Times“ poročajo iz Petrograda: Boljševiška vlada je poslala petrograjskega poveljnika Anotova v Kijev, da se pogaja z ukrajinsko Rado, kako poravnati nastali spor.

Ukrajina kuje lasten denar.

Ukrajinska narodna banka naznanja, da bode začela izdajati lastne bankovce in kovinski denar.

Kaledinova zarota.

V Kaledinovo zaroto proti boljševikom je zaple-

tenih več državljanov Zedinjenih držav. Amerikanski častniki Isea, Anderson in Perkins ter sokrivca ruska častnika Kolpašnikov in Terblunski so skupno pod zaščito vlaka Rdečega križa, ki je vozil na jugozapadno fronto, spravili kakih 20 avtomobilov in veliko število drugih predmetov Kaledina na razpolago k Donu. Polkovnik Kolpašnikov in njegovi pomagači so bili aretirani in zaplenjene so bile zelo važne listine, med drugimi brzojavka načelniku misije ameriškega Rdečega križa za Rumunsko, polkovniku Andersonu, v kateri se nalaga, da naj ameriški veleposlanik izplača polkovniku Kolpašnikovemu 100.000 rubljev za ekspedicijo vlaka v Rostov, potem pismo polkovnika Kolpašnikovega, v katerem javlja Andersonu, da je 35 popolnoma naloženih železniških voz oripravljenih za odhod, da pa jih za drži polkovnik Rabinov. — Zastopnik Associated Presse poroča, da boljševiki smatrajo prizadevanje polkovnika Andersona, načelnika misije ameriškega Rdečega križa na Rumunskem, da bi 72 ameriških avtomobilov preko Rostovega spravil v Mezopotamijo, za poizkus, da bi podpiral Kaledina, in so dovedli do srditega napada Trockega na Amerikanca Andersona in ameriškega veleposlanika v njegovem petkovem govoru. Podlaga za napad Trockega je bila Andersonova brzojavka polkovniku Kolpašnikovemu v Petrogradu, ki je naročala temu, da naj kolikor mogoče hitro pošlje vse avtomobile v Rostov v svrhu prevoza v Mezopotamijo.

Položaj naših vjetnikov v Rusiji olajšan.

Iz Stokholma se poroča, da je Trocky podpisal odlok, ki oprošča avstrijske in nemške vjetnike v Rusiji prisilnega dela.

Svedska proti Finski?

Kakor poroča petrograjska brzojavna agencija, razširja rusko meščansko časopisje vest, da Svedska baje namerava svoje čete poslati proti Finski, 2 diviziji, ki ste bili prej nameščeni na Švedskem, da ste v zadnjem času odšli proti severu. Opazovala so se tudi zbiranja čet proti Vasi in Allandskemu otočju. Kakor doznava švedski brzojavni urad iz zanesljivega vira, so te čudne vesti popolnoma iz trte izvite.

Italijansko bojišče.

Na ozemlju Sedem občin ter med Piavo in Brento napadajo Italijani dan na dan naše pridobljene gorske postojanke. Pri obrambi gore Col del Rosso so se zopet proslavili naši domači junaki: lovci 20. bataljona in 27. pešpolk. Ob Piavi položaj nespremenjen. Francoska poročila pravijo, da je naša artilerija napram italijanski v veliki premoči. V italijanski zbornici je prišlo te dni do burnih prizorov. Socialistični poslanci so napadali vlado, vojno vodstvo in stranke ki so za nadaljevanje vojske.

Naši junaki so se zopet proslavili.

V bojih za goro Col del Rosso (vzhodno od Asiaga), ki so jo naši zavzeli dne 23. t. m., so se zopet posebno proslavili naši stajerski junaki in sicer tokrat lovski bataljon št. 20 in polk št. 27. Od dne 23. do dne 27. decembra so vjeli v ozemlju te laške gore nad 9000 Italijanov in med njimi čez 270 čast-

Italijanska zbornica.

V seji italijanske zbornice dne 23. t. m. je prišlo od časa do časa do hrupnih prizorov in sicer zato, ker so posamezne stranke branile svoje načelo stališče glede na vojno in mir. Prišlo je do spopadov in celo dejanskih. Socijalist Ferri je zahteval eksemplarično kaznovanje Cadorne in vseh vojaških oseb ter ministrov, ki so zakrivali, da je bila sovražna invazija mogoča. Radikalec Gasparotti je zahteval parlamentarno preiskovalno komisijo za pojasnitev dogodkov na bojišču. Končno je ministrski predsednik Orlando svaril pred dobro organiziranim prizadevanjem sovražnika, ki ima za namen notranji razpad Italije. Gleda namigavanja grofa Czernina v ekspoziciji glede Italije, je dejal Orlando, da se Italija rajši bori, kot pa da bi sprejela status quo, in se celo umakne do Sicilije. On da pozna za Italijo samo eno pot: odpor in vzdržanje. Končno se je še sprejel dnevi red, ki odobrava vladno izjavo z vsemi proti 50, večinoma socijalističnim glasovom.

Politične vesti.

Goriški slovenski deželni poslanci za deklaracijo. Slovenski deželni poslanci goriški izrekajo državnozborskemu Jugoslovanskemu klubu svoje popolno zaupanje in odobrujejo njegovo deklaracijo z dne 30. maja t. l. Fran Dominko, dr. Alojz Franko, Fran Furlani, Fran Gorjup, Fran Grgič, Ignac Kovač, Fran Miklavič, Anton Mikuž, dr. Karol Podgor-

nik, Ivan Rojec, Matija Rutar. — Opomba uredništva: Deželna poslanca dr. Anton Gregorič in J. Fonstia hkratu državna poslanca in kot taka člana Jugoslovanskega kluba; deželni poslanec dr. Gustav Gregorin, ki je bil tudi državni poslanec, je zdaj odsoten.

Okrajni zastop Gornjigrad za deklaracijo. Okrajni zastop Gornjigrad je v svoji glavni skupščini dne 17. t. m. sklenil soglasne sledečo resolucijo: Pridružujemo se v popolnem obsegu deklaraciji Jugoslovanskega kluba z dne 30. maja. Izražamo svoje popolno zaupanje Jugoslovanskemu klubu in posebej njegovemu načelniku dr. Korošču in našemu ožjemu zastopniku dr. Verstovškemu. Obsojamo pa vsak nastop, ki hoče sejati razdor v vrste Jugoslovanskega kluba in naroda na veselje naših nasprotnikov časa, ko cela Jugoslavija želi zedinjenja pod habsburškim žezlom. Obenem se iz celega srca pridružujemo delovanju Njih Svetosti papeža Benedikta XV. in Njih c. kr. apostolskega veličanstva cesarja Karla I. za dosego trajnega miru. Okrajni odbor Gornjigrad, dne 17. decembra 1917. Načelnik: Josip Dekort.

Bučecovec za Jugoslavijo. Občina Bučecovec se soglasno pridružuje deklaraciji Jugoslovanskega kluba z dne 30. maja z odločno zahtevom za samostojno državo, v kateri bi bil združen ves jugoslovanski narod pod vlado Habsburžanov. — Alojzij Kosi, župan; Franc Domajnko in Peter Štrakl, občinska svetovalec.

Sv. Križ nad Mariborom za Jugoslavijo. Občinski odbor Sv. Križ nad Mariborom je v svoji seji dne 23. dec. jednoglasno izjavil, da se popolnoma strinja z mislijo jugoslovanske deklaracije z dne 30. maja, ker vidi v pravičnosti do vseh narodov pravi temelj za trajni obstoj Avstrije. Ob enem odobrava mirovna stremjenja sv. Očeta in našega presvitlega cesarja.

Braslovce za deklaracijo. Velevažen dan za jugoslovanske narode je 30. majnik 1917, ko so poslanci, združeni v Jugoslovanskem klubu, podali deklaracijo za samoosvojitve in združenje Jugoslovancev pod žezlom preslavne habsburške dinastije. Tej slovesni izjavi pridružuje se vsled enoglasnega sejnega sklepa z dne 19. t. m. občinski zastop v Braslovcah. Edini in združeni stojimo za poslanci Jugoslovanskega kluba in se hočemo boriti za uresničenje našega velikega narodnega vzora. Pozdravljamo prizadevanje sv. Očeta in našega presvitlega vladarja Karla I. za skorajšnji mir in edinost med narodi. Ogorčeno pa obsojamo razdiralno delo nekaterih slovenskih poslancev. — Florijan Rak in 24 občinskih odbornikov.

Občina Topolšica za Jugoslavijo. Občinski odbor občine Topolšica pri Soštanju naznanja neodjenljivo zahtevo tukajšnjega ljudstva za združenje Jugoslovancev v samostojno državo pod habsburško kruno. Zato se navdušeno pridružujemo jugoslovanski deklaraciji od dne 30. maja 1917, se zahvaljujemo svojim voditeljem za pogumno zastopstvo in jih prosimo: Neustrašeno naprej, da pridemo do svojih narodnih in gospodarskih pravic! Vsem bratom naokoli pa kličemo: Bodimo složni in edini v tem prevažnem zgodovinskem trenutku! — M. Skruba, župan, Jozef Hraštnik, M. Koren, J. Verdev, J. Ločan, J. Pristovšek, A. Kugonič, Valentin Koželjnik, Franc Žlebnik, Matjaš Poznič, Franc Jelen, občinski odborniki.

Občina okolica Mozirje za Jugoslavijo. Odbor občine okolica Mozirje se je v svoji seji dne 9. dec. soglasno in z vso navdušenostjo izjavil za samostojno enotno jugoslovansko državo pod habsburškim žezlom in je izrekel, da stoji cela občina kot en mož za našimi vrlimi poslanci.

Dramlje za deklaracijo. Občina Dramlje je dne 9. decembra t. l. podpisala znano jugoslovansko deklaracijo.

Velike preiskave se vrše, kakor poročajo hrvaški listi, na Dunaju, kje so Čehi in Jugoslavlani dobili original ruske depeše, ki je ponudila Avstriji in Nemčiji premirje.

Slovaški duhovniki za češko deklaracijo. Minuli teden je priredila slovaška duhovščina shod v frančiškanskem samostanu v Ogrskem Građišču. Sodelovalo se je čez 40 duhovnikov. Govorilo se je o važnih sodasnih pojavih. Na dnevnem redu so bile sledeče točke: 1. Opetovano izjavljamo svoje odkrito soglašanje z deklaracijo čeških poslancev z dne 30. maja in si štejemo v dolžnost podpirati zastopnike češkega naroda v preosnovno habsburške monarhije na temelju samoodločbe narodov in pozivljamo zato pred vsem katoliške časnike, da bi to stališče brezizjemno in stalno povdarjali. 2. Ker katoliško ljudstvo z bojevitjo prenaša izgubo zvonov, prosimo merodajne činitelje, da bi se dali zvonovi, ki se niso razbili, le v največji sili v vojne namene in da bi se oni zvonovi, kateri ostanejo po vojski, proti izplačilu cerkvam vrnili. Obenem prosimo, da bi se majhnim, siromašnim faram nabavili nekateri jekleni zvonovi. Sklenili smo, začeti zopet društveno delovanje in v začetku prihodnjega leta prirediti v vseh družtvih velike shode in izvršiti volitve novih odborov. V družtvih naj se vršijo poleg verskih in gospodarskih predavanj največkrat rodoljubna predavanja. Zakaj življenje nam izpričuje tudi danes, da samo gospodarsko krepak narod doseže samostojnost, izjavljamo torej znova, da smo popolnoma pripravljeni in odločeni kakor dosedaj sodelovati z ostalimi strankami v povzdigo gospodarskega stanja našega naroda.

3. Izrekamo prisrčno zahvalo vlč. g. proštu Stojanu za gorečo, neumorno in požrtvovalno delavnost za ureditev duhovske plače ter ga prosimo, da bi tudi nadalje deloval za primerno ureditev kongruie. Prihodnji shod duhovščine bo posvečen mladinskemu vprašanju.

Zmedenost pojmov vsled smrtnega sovraštva do Slovencev kaže 62letna graška tetka »Tagespost«, ko v štev. 344 z dne 15. dec. t. l. stran 2 naziva vsestrapsko opravičen in nujno potreben silobran nedolžno preganjanih Slovencev od strani delegata č. g. dr. Korošca »strastne napade zoper vojno upravo« (heftige Angriffe gegen die Heeresverwaltung). Koliko Slovencev je z naročevanjem toliko let gmotno podpiralo svojo sicer potuhnjeno pa strupeno nasprotnico! Ali se bodo sedaj spametovali? — Opomba stavca: Ogorčena dopisnica naj isto številko »Tagespost« na isti strani v prvi koloni še enkrat pogleda. Tam stoji v uvodniku obsodba: »Das militärische System bewährt sich an der Front, für das Hinterland ist es nicht nur unmöglich, sondern auch schädlich.« — Torei! —

Zavlačevalci in podaljševalci vojne. Prejeli smo: Na tozadevno notico v Vašem cenj. listu z dne 14. t. m. imamo samo toliko pripomniti: Naj razni Ambroziči, Egerji, Dobernigi in drugi nemški in nemškutarski mafadorji, ki do sedaj še niso poizkusili gorja vojne, sploh vsa visoka gospoda, ki vedno kriči za vojno, enkrat obleče vojaško sukunjo, naj enkrat poizkusijo živeti v nezakurjenih barakah pri pitii hrani, kakor mora bolno in zdravo moštvo v raznih krajih, potem bo že vsem minilo veselje, hujskati za vojno. Dokler pa sedijo v zakurjenih sobah pri polnih mizah in šampanjcu, nimajo razni Volkstratovi hujskači pravice narodni tirati naprej v nesrečo. — Obenem bi radi vedeli, zakaj je med Nemčijo in Avstro-Ogrsko taka razlika? Nemci potujejo vedno v osebnih, pri nas pa dostikrat v živinskih vozovih. V Nemčiji se sploh ne pripeti slučaj, da bi se kak častnik našel, ki bi se zadiral v moštvo, ker je eden ali drugi podčastnik si dovolil, vsled prenapolnjenja vstopiti v častniški voz (II. razred). V Nemčiji je vsak vojak enakopraven, naj si bo častnik ali priprost vojak. Tam je častnik enak kakor moštvo, mu na kolodvoru ni treba izlaziti pri drugih vratih in. In to je prav. Če smo v postojankah enakopravni, zahtevamo, da se nas smatra tudi po drugod enakopravne. Jugoslovanski klub pa nujno prosimo za odpomoč!

Madžari in kvota. V madžarski kvotni deputaciji je poročevalec Hegedüs omenjal v svojem poročilu, da Madžari pod nobenim pogojem ne morejo dovoliti višje kvote, ampak zahtevajo celo nižjo. Madžari tudi ne marajo vojne škode nositi v enaki meri z Avstriji. To so naši sodržavljan!

Načelniki strank nemškega državnega zbora pri grofu Hertlingu. Načelniki strank nemškega državnega zbora so bili dne 20. t. m. povabljeni h grofu Hertlingu, kjer se je vršilo zaupno posvetovanje, ki je v zvezi z mirovnimi pogajanjmi z Rusijo. Značilno je, da vsenemško in konservativno časopisje v Nemčiji odločno nasprotuje namenu, da bi se Poljska združila z Avstrijo. To časopisje zahteva, naj se Poljska raje združi z Rusijo, ker se je bati, da bi se Avstrija, če se ji pridruži še Poljska, otrešla upliva Nemčije in bi vsled rivalizma v Avstriji v doglednem času prišlo do zmanjšanja nemškega vpliva, da, celo utegnili bi priti do preloma zveze med Nemčijo in Avstrijo. Vsenemci in konservativci, ki so odločni pristaši nadaljevanja vojske, že torej sedaj agitirajo proti Avstriji.

Politična tatvina. Na bazeljskem kolodvoru je bila ukradena nemškemu kurirju vreča z zapečafimi przojavkami, ki so bile namenjene nemškemu poslanstvu v Bernu.

Pasivno volilno pravico za mesta in občine dobe po novi ustavi ženske na Holandskem. Uvedli so tudi volilni proporc. Nove volitve se vršijo spomladi leta 1918.

Tedenske novice.

Marija Marjeta Alacoque — svetnica. V zavzočnosti papeža Benedikta XV. je bila v Vatikanu seja kongregacije za cerkvene obrede. Pri tej seji se se čudeži, ki so se navedli kot priporočilo za to, naj se blažena Marija Marjeta Alacoque proglašajo za svetnico, uradno priznani za pravomočne. Ne bo torej več dolgo časa, ko bo ta goreča oznanjevalka čečenja Jezusovega Srca javno proglašena za svetnico.

Vojni kurat Miroslav Ratej je dobil za hrabro in požrtvovalno zadržanje pred sovražnikom najvišje pohvalno priznanje z mečema.

Visoko odlikovanje. Cesar je odlikoval podpredsednika poslanske zbornice polkovnika Josipa viteza Pogačnika z redom železne krone 2. razreda z vojnim okraskom.

Osebnosti. Glasom c. in kr. armadnega osebnega naredbenega lista št. 164 od dne 29. avgusta t. l. je bil g. c. in kr. podpolkovnik v pokoju Miha

Randl, ta čas v Celju, odlikovan od cesarja s podelitvijo naslova in značaja polkovnika. G. polkovnik Randl je naš rojak iz Št. Pavla pri Preboldu v Savinjski dolini.

Pater Abel odlikovan. Cesar je podelil duhovniku družbe Jezusove na Dunaju in znanemu slovitemu pridigarju patru Henriku Abel častniški križ Franc. Jožefovega reda.

Pohvalno priznanje je izrekel vrhovno armadno povelje rač. poročniku J. Vengušt (poštni uradnik v Radgoni) za izvrstno službovanje pred sovražnikom.

Cesarica Zita je darovala 100 000 K za vojaške domove.

General Borojevič upa na zmago. Generalni polkovnik Svetozar Borojevič pl. Bojna je izjavil, da je bil sedanji pohod naših čet v Italijo največja zmaga svetovne vojske. Slavni vojskovodja, ki stoji s svojo armado v bližini Benetk, z največjim zaupanjem zre v bodočnost.

Slovenci ob Livenci. Reka Livenca je precej daleč naprej od reke Tilment. Kakor »Edinost« poroča, živi ob prvoimenovani reki ljudstvo, ki je pravi tip Slovencev. Tudi kraji nosijo popačena slovanska imena in priimki se glase slovanski — razume se, da so popačeni.

Novi nabori. Kakor se iz Dunaja uradno poroča, je nameravano, da se bodo vršili nabori mladeničev, rojenih v letu 1900, v času od 14. do 28. januarja 1918. Nabornim zavezancem se bo bržčas treba zglasiti v času od 2. do 9. januarja 1918. Taki nabori so že tudi razpisani na Ogrskem.

Važno za od vojaške službe oproščene. Na posredovanje poslancev bo podaljšan rok nastopa črnovojniške službe sledečim črnovojniškim zavezancem: 1. Tistim, ki so oproščeni od vojaške službe s »čakalnim rokom«, je podaljšan rok nastopa vojaške službe do 31. marca 1918; 2. provizorično oproščeni do 28. februarja 1918; 3. s »končnim rokom brez dostavka« oproščeni do 15. februarja 1918 in 4. »začasno« oproščeni do 31. marca 1918.

Nabavni prispevki za učiteljstvo. Deželni odbor štajferski je v svoji seji dne 10. t. m. sklenil, da sprejme s sklepom državnega zbora dne 13. novembra dovoljene državne podpore kot nabavne prispevke za učiteljstvo na ljudskih in meščanskih šolah, ter jih v omenjene svrhe razdeli na ta način: Aktivno učiteljsko osebje: 1. plačilni razred: Samsko, vdovljeno brez otrok z do 5 službenih let 300 K, od 5—15 službenih let 350 K, čez 15 let 370 K. 2. plačilni razred: Oženjeno učiteljsko osebje brez otrok, vdovljeno z 1 otrokom do 5 službenih let 380 K, od 5 do 15 službenih let 470 K, čez 15 službenih let 570 K. 3. plačilni razred: Oženjeno učiteljsko osebje z 1—2 otrokoma, vdovljeno od 2—3 otrok do 5 službenih let 470 K, čez 5 do 15 službenih let 560 K, čez 15 pa 680 K. 4. plačilni razred: Oženjeno s 3 ali 4 otroci, vdovljeno s 4 ali 5 otroci do 5 službenih let 560 K, čez 5 do 15 službenih let 650 K, čez 15 pa 790 K. 5. plačilni razred: Oženjeni z več kakor 4 otroci, vdovljeni z več kakor 5 otroci do 5 službenih let 650 K, od 5—15 službenih let 740 K, čez 15 službenih let 900 K. Učiteljice ročnih del, pomožno učiteljstvo ter vrtnarice 300 K. Vpokojeno učiteljsko osebje: 1. plačilni razred: samsko, vdovljeno brez otrok 300 K. 2. plačilni razred: Oženjeno brez otrok, vdovljeno z 1 otrokom 380 K. 3. razred: Oženjeno z 1 do 2 otrokoma, vdovljeno z 2 do 3 otroci 470 K. 4. razred: Oženjeni z 3—4 otroci, vdovljeni z 4—5 otroci 560 K. 5. razred: Oženjeni z več kakor 4 otroci, vdovljeni z več kakor 5 otroci 650 K. Učiteljske vdove: 1. razred: brez otrok 300 K. 2. razred: z 1 otrokom 380 K. 3. razred: z 2—3 otroci 470 K. 4. razred: z 4—5 otroci 560 K. 5. razred: z več kakor 5 otroci 650 K. Učiteljske sirote: 1. razred: za 1 otroka 200 K. 2. razred: za 2 otroka 252 K. 3. razred: za 3 otroke 313 K 32 v. 4. razred: za 4 ali več otrok 373 K 32 vinarjev.

Češka „Usredni Matices Školska“ je praznovala dne 5. decembra t. l. 37letnico svojega obstoja.

Sestanki dunajskih Slovencev se vrše vsako 1. in 3. soboto vsakega meseca v loži restavracije »Kaiserhof«, Felderstrasse, nasproti rotovskega poslopja.

Slovenski, hrvaški in češki pomorsčaki za Tiskovni dom. Za zgradbo Tiskovnega doma v Mariboru se je nabrala svotica 71 K med slovenskimi, hrvaškimi in češkimi pomorsčaki. Ob enem se v imenu vseh darovalcev izraža vroča želja, da bi imelo delovanje Jugoslovanskega kluba obilo uspehov. — Posnemajte!

Goriški župani, potegnite se za slovensko čast! Svetovna vojna je bila ob Soči izključno na slovenski zemlji. Naši ljubeznjivi narodni nasprotniki pa so nas Slovence na Goriškem med svetovno vojno zatajili. Iz časopisja je dobil zunanji svet vtis, da se bije boj ob Soči na italijanski zemlji, da tu stanuje le italijanski rođ, da imajo torej Italijani pravico do te zemlje. Naša slovenska krajevna imena so se tekom vojne imenovala vedno italijansko ali

nemško popačena. Dolžnost naših županov je, sveto pokazati, da je ta zemlja slovenska last. V ta namen naj poskrbi »Goriška županska zveza«, da dobe vse vasi, vsi kraji na Goriškem, ki so postali vsled vojne svetovno znameniti in ki jih bodo tuji gotovo obiskovali, vse poti, vsi dohodi k prej omenjenim krajem, velike kažipote z označbo kraja v pravilni slovenščini. In sicer le samo v slovenščini. Vsak kraj naj se označi v imenovalniku radi tujecev; pod imenom pa bodi kazalo, pšica, kazoča smer. N. pr. Sv. Gora spodaj pšica. Mogoče bi sprejelo to narodno delo Slovensko Planinsko Društvo. Enako naj dobe vse ulice po vaseh v okolici Gorice slovenska imena v imenovalniku in v pravilni slovenščini.

Katoliško podporno društvo v Celju. Letos doteka 40. leto ithega pa plemenitega, plodonosnega delovanja tega društva v blagor ženske mladine Spodnje Savinjske doline. Društvo podpira zasebno dekliško osemrazrednico čč. šolskih sester v Celju. Tisoč in tisoč deklic je že uživalo v tej dobi vzorno versko in ljudsko vzgojo, božji Prijatelj otrok naj poplača bogato vse dobrotnike podpornega društva, in s tem našega dekliškega zavoda! Pod pokroviteljstvom Njih Prezvzišenosti in modrim načelstvom mil. g. opata je društvo marljivo iskalo, zbiralo, delilo, prirejalo božičnice, in tako izvrševalo plemenito delo krščanske ljubezni do bližnjega. Ob dnevih jaslje, božičnih drevese in veselega detinstva uljudno prosimo drage rojake, rođoljube, mladinoljube, prijatelje in dobrotnike imenovanega zavoda, da ne pozabijo na naše društvo. P. n. slavni okrajni zastopi, občine, denarni zavodi, premožni zasebniki, mal položi dar, deci na oltar! Povodim letošnje božičnice sta prispevali Posojilnica in Hranilnica v Celju vsaka po 400 K, Ljudska 100 K, drugi blagi dobrotniki 450 kron. Vsem bodi tem potom izrečena hvala tisočera! — Vabimo mile Slovence celjskega okrožja, da pristopajo k društvu kot člani (4 K letno) ali kot ustanovniki (80 K enkrat). Katoliška Slovenija umira v vojni, umira v lakoti, umira v težkem delu; katoliška Slovenija naj tudi živi v zdravju in čednostih, v veri, medsebojnem razumevanju, v vzajemni pomoči, v delih krščanske ljubezni do bližnjega, v srečni bodočnosti naše zlate mladine. Božje Dete blagoslovi otroke, ki prejema, pa tudi dobrotnike, ki delijo!

Hrvatska narodna umetnost. Kakor znano, so hrvatske žene prave umetnice v vezenju, tkanju, izdelovanju preprog in čipk, moški pa v lesorezbi in slikanju buč. Le žal, da se ta umetnost pod vplivom časa čimdalje bolj gubi. Za ohranitev in prospet te hrvatske domače industrije se je doslej še malo storilo: Ustanovljeni sta v to svrhu dve zadrugi, ena v Petrinji, druga v Zagrebu. Prirejata in udeležujeta se razstav. večjega delokroga si pa še nista zasnovali. Največ je menda storila v tem oziru tyrdka S. Berger v Zagrebu. Za bodočnost pa ima zagrebška »Udruga za uščuvanje in promicanje hrv. pučke umjetnosti« velike načrte. S pomočjo ljudskošolskih učitelje in učiteljev hoče izšolati in organizirati najmanj 30.000 narodnih vezilj, tkalk, preprogarij in čipkaric ter lesorezcev in slikarjev na bučke. Ti domači umetniki bodo pozimi zaslužili do 10 milijonov kron. Ta načrt se bo seveda dal uresničiti le z izdatno vladno podporo. A ni najmanjšega dvoma, da so izdelki hrvatske narodne umetnosti tako lepi in lastnega čara, da si bodo ob spretni izpeljavi zlasti tudi trguvske akcije na mahi priborili svetovni trg.

„Südslavische Rundschau.“ Pod tem naslovom je začetkom decembra začel v Zagrebu izhajati list, ki se bo boril za interese Hrvatov, Srbov in Slovencev. List je izven sedanjih strank, ker je uverjen, da bo po vojski strankarsko življenje dobilo čisto drugo lice. Njegov program je: Jugoslavija. Njegov cilj: blagor in dobrobit naroda Hrvatov, Srbov in Slovencev v okvirju od demokracije ustvarjene in omejene državne oblike, ki si jo bo izbral narod sam na podlagi pravice do samoodločbe. Izšla sta že 2 zvezka. Prvi zvezek prinaša med drugim študijo o jugoslovanskih in madžarskih stremljenjih po odvisnosti (pis. Mirko Tausk-Tvrtkovič) in spis dr. Maver-Mariča o sedanjosti in prihodnosti našega narodnega gospodarstva. Drugi zvezek je cenzor jako pobelil: 4 in pol belih strani je dokaz, kako na Hrvatskem gospodari madžarska cenzura. V tem zvezku je podučen spis o razvoju političnega življenja v Dalmaciji. List toplo priporočamo. Stane na leto 30 K, posamezne številke se prodajajo za 70 vinarjev. List, ki izhaja vsak četrtek, se naroča pod naslovom: »Südslavische Rundschau«, Zagreb, Gjorgjičeva ulica 11. Dobival se bo tudi po nekaterih trafikah, trgovinah s papirjem in bukvarnah.

V zavariliscu Enzenbach se nahaja čez 60 slovenskih vojakov, ki bi radi čitali slov. knjige. Dobrotniki naj pošiljajo knjige na naslov: Poročnik F. Malgaj, Inspections-Of., Enzenbach, P. G r a t w e i n.

Vsi slovenski oslepele vojak pošiljamo iz grškega zavoda za slepe vsem vsem našim blagim dobrotnikom najlepše božične pozdrave in jim želimo srečno Novo leto!

Za slovenske vojake po dunajskih bolnicah so darovali: Ekscelencia minister dr. vitez Žolger 50 K, gardni podpolkovnik Jernej pl. Andrejka 50 K, drž. poslanci: Hladnik 30, dr. Korošec 20, vitez Pogačnik 20, Demšar 20, dr. Pogačnik 20, dr. Verstovšek 10, dr. Rybar 10, Gostinčar 10, dvorni svetnik Gabrielčič 20, dekan dr. Knavs 20, stotnik pl. Andrej-

ka 20. pl. Copaitich 20, baron Vranjizany 20, ministerjalni podtajnik pl. Andrejka 20, odvetnik dr. J. Breje 20, odvetnik dr. Janko Babnik 20, med. dr. Dernovšek 20, svetniški tajnik Posega 10, dr. Greg. Zerjav 10, tajnik vojnožitnega urada dr. Brezigar 10, revident severne železnice Korošak 10, okrajni sodnik dr. vitez Graselli 5, dr. Roman Ravnihar 5, N. Barceich 4 K in še mnogo drugih. Vsem blagim darovalcem izreka odbor najiskrenejšo zahvalo in priporočilo.

Za slovenske slepce. Kdor hoče slovenskim vojnim slepcem kaj nakloniti, naj pošlje č. sestri Klari Verbanec - Odlilnblindeninstitut, Gräde.

Matica Hrvatska. Poverjeniku za Celje in okolice dr. Juriju Hrašovcu v Celju so še trije izvodi ravno razposlanih knjig Matice Hrvatske na razpolago. Kdor bi se rad naročil, naj se takoj pri njem oglasi!

Novi vojni dopisnice. Od dne 1. januarja 1918 nadalje se smejo za dopisovanje vojakom na fronti, kakor tudi vojakom v raznih vojaških bolnišnicah, rabiti samo uradne dopisnice, ki so zelenkaste barve. Vojnih dopisnic rdečkaste barve poštna uprava ne bo več odpošiljala.

Nemorala v Celovcu. »Mir« piše: V oddelku za spolne bolezni v deželni bolnišnici v Celovcu je bilo dne 8. decembra 120 žensk, neomozenih in omozenih iz mesta in okolice, med njimi tri deklice v starosti 15, 16 in 17 let. Preiskava je dognala, da so bile okužene (tudi ali predvsem?) po vojakih. Že samo to dejstvo pove, kaka nemoralnost da vlada v Celovcu. Kaj pa stori oblast proti temu? V mestnem gledišču se je te dni vršila taka predstava, da so se zgrazali celo taki ljudje, ki v tem oziru niso preveč občutljivi. Poštenim slovenskim predstavam v Celovcu so svoj čas delali vsemogoče zapreke, tu pa so gluhi in slepi. V gledišče pa prihaja tudi neodrasla mladina. Kdo se bo čudil, da je morala v Celovcu taka, da se tujci čudijo!

Vabilo na naročbo.

Nedavno smo priložili položnice vsem cenjenim naročnikom, da nam morejo poslati naročnino za prihodnje leto. Storili smo to zato tako zgodaj, ker imamo v upravnistvu koncem decembra velikansko dela. Prosimo toraj cenjene naročnike, naj že zdaj začnejo pošiljati naročnino za leto 1918 raditega, da se nam ravno ob novem letu ne bo delo v upravnistvu preveč kupičilo.

Ako ima kdo naročnino že naprej plačano za l. 1918, naj danes priloženo položnico shrani za pozneje.

Položnice se naj natančno izpolnijo. Kdor je list dobival že dozdaj, naj napiše na vrhu nad besedo »Položnica« besede: **Star naročnik**, in naj zraven pristavi številko, ki jo najde na ovitku, pod katerim se mu list pošilja, kdor pa lista ni dobival, pa naj na ravno istem mestu napiše besede: **Nov naročnik**. Ako se bodo cenjeni naročniki tega strogo držali, potem pri dopoščiljanju lista ne bo pomot.

Draginja vedno bolj raste. Podražil se je namreč papir za 600%, barva za 400%, surovo olje za 300%, masa za valjarje celo za 1000%, kurjava za 500% i. t. d. Prisiljeni smo zato za prihodnje leto zvišati naročnino Straže. Za l. 1918 bo toraj stala Straža celoletno K 12,—; polletno K 6,—; četrletno K 3,— in mesečno K 1-20.

Cenjene naročnike vljudno prosimo, da nam ostanejo zvesti ter nam pridobivajo še novih naročnikov, da se naše vrste podvojijo.

Mi pa obljubimo, da bomo ostali zvesti svojim načelom in bomo z vso odločnostjo branili pravice slovenskega ljudstva zoper vse njegove sovražnike, dokler ne dosežemo srečne in proste jugoslovanske države, v kateri bo prost Slovenec sam svoj gospodar!

ska prihodnje tedne 50 vagonov sladkorja in 100 vagonov žita iz Ogrske.

Ravnalne cene za vino, orehe in drva v svežnjih na Koroškem. Za vina avstrijskega, stajerskega, kranjskega ali ogrskega pridelka: a) za gostilničarja pri oddaji v gostilniškem prostoru domik k fakturni ceni za liter 35%, b) pri oddaji izven gostilniških prostorov domik k fakturni ceni za liter 30%. Za neizluščene orehe za kilogram 2 K, za izluščene orehe za kilogram 6 K. Ta cena velja za kraj, kjer se oddaja. Za drva v svežnjih: 16 do 18 svežnjev za meter v prostoru, 1 sveženj 1 K 30 v do 1 K 40 v.

Razne novice.

Begunčeva smrt. V Gorico je šel gledat svojo hišo vpokojeni orožniški stražmojster A. Rubež, ki je bival kot begunec v Trstu. Pri svoji hiši je pobral ročno granato, ki je eksplodirala in ga ubila.

Iz Gorice poročajo, da bo treba na Goriškem, kadar je divjala strašna vojska, stroge previdnosti, ker leži na prostem in zakopanih vse polno neeksploziranih razstrelilnih predmetov.

Najstarejša žena v Ljubljani †. V Ljubljani je umrla gospa Magdalena Jesenko, mati vpokojenega majorja g. Avgusta Jesenko. Umrla žena je bila najstarejša ženska v Ljubljani. Stara je bila ravno 100 let.

Kralj Nikita na smrtni postelji? Preko Švice poročajo, da se nahaja kralj Nikola na smrtni postelji. Star je 76 let.

Dopisi.

Maribor. Pomanjkanje kruha, moke in mleka postaja v našem mestu vedno huje. Nekateri člani mestnega prehranjevalnega urada so se vozili na Ogrsko, a veliki prijatelji naših Nemcev, Madžari, niso nemškimi gospodom iz Maribora prav nič obljubili.

Jarentna. Na Novega leta dan, popoldne ob 3/2 3. uri, bo imelo tukajšnje Kmetstvo bralno društvo svoj redni občni zbor s petjem. Po občnem zboru bo imel dr. Korošec volilni shod. Za to, domačini in sosede, posebno tudi moški, pridite v prav obilnem številu!

Št. HJ v Slov. gor. Prireditev našega Bralnega društva na Štefanovo se je izobno obnesla. Naša narodna mladina nam je s svojim voditeljem priredila zopet nekaj prijetnih uric.

Gornja Radgona. Posojilnica v Gornji Radgoni naznana, da zaradi sklepanja računov od dne 22. t. m. naprej v tem letu ne bo več uradovala. Prvi uradni dan bo šele v torek po Sv. Treh kraljih, to je dne 8. januarja 1918. Med tem časom stranke ne morejo pri Posojilnici ničesar opraviti. Naši združniki in vlagatelji naj nam to oprostijo.

Ptuj. Bojno društvo v Ptuj, ki je ob izbruhu vojne svoje delovanje deloma ustavilo, prične na željo mnogih članov s 1. januarjem 1918 zopet z rednim delovanjem. Ker je glavni namen društva ta, da svoje člane v služaju boleznih podpira, bi naj tudi žene pri vojakih se nahajajočih članov začele že sedaj za svoje može plačevati udnino. Društvo sprejema tudi nove člane v starosti od 17. do 50. leta. Udnina se plačuje pri načelnikovem namestniku g. Francu Mahoriču, gostilničarju v Ptuj, ki daje tudi vsa druga pojasnila glede bojnega društva.

Cirkovec. Na Novega leta praznik, popoldne po večernicah, vzprizori naše Bralno društvo božično igro »Nežka z Bleda.«

Stoprec pri Rogatu. V Črmožišah je v sredo, dne 19. t. m., po daljši bolezni umrla 64letna bivša posestnica Marija Rampre. Rajna je bila mati č. g. Franca Rampre, kaplana v Sevnici ob Savi. Vse svoje otroke je rajna vzgojila v katoliškem duhu. Dva sina: Janez in Matevž, sta darovala svoje življenje za domovino. Najmlajši, Alojz, ki je gospodar pri hiši, se tudi nahaja na fronti. Pogreb se je vršil dne 21. t. m. Svetila vrli materi večna luč! C. Rampretovi rodbini na naše sožalje!

Celje. Predsedništvo misijonariev sv. Jožefa n. Celjem naznana, da je romarska hiša sedaj prazna in da se bodo zopet obhajale duhovne vaje ob času večne molitve dne 22., 23. in 24. januarja 1918. Govori ob 7., ob 2. in ob 6. uri. Obenem se opozarja, da bo mogla romarska hiša nuditi samo streho in ne hrane, ne kurjave, ne ležišča.

Laški trg. Dne 9. dec. je umrl v starosti 71 let ravnatelj tukajšnjega kopališča Teodor Gunkel. Umrl je bil imetelji srebrne hrabrostne kolone I. razreda in je bil vsled svojega uljudnega in ljubljivega vedenja ter vsled svoje pravičnosti tudi nam Slovincem v celem okraju obče priljubljena in spoštovana oseba.

Trbovlje. Telovadni odsek Orel in tamburaši v Trbovljah vabijo na svojo prireditev, ki se vrši prihodnje nedeljo, dne 30. t. m., ob pol štirih popoldne v gledališki dvorani Društvenega doma s sledečim sporedom: 1. Bucek v strahu, burka v 1. dejanju. 2. Tamburaški koncert: igra veliki zbor in orkester. 3. Prosta zabava. Vstopnina po navaži.

Rožek na Koroškem. Umrl je dne 26. dec. Jožef Arnejc, bivši posestnik p. d. Otovčič v Goricah, oče profesorja dr. Ivana Arnejc in nadoficijala Matevža Arnejca na Dunaju. Pogreb bo v

soboto, dne 29. grudna ob 3. popoldne. Svetila vrlemu možu večna luč!

Zadnja poročila došla v petek dne 28. decembra.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 27. decembra.

Italijansko bojišče.

Med Asiagom in Brento kakor tudi na gori Monte Tomba so bili slabeyši sovražnikovi napadi odbiti. Na ostalih delih bojišča obojestranski motilni ogenj.

Iz nemškega poročila.

Berolin, 27. decembra.

Italijansko bojišče.

Artilerijsko delovanje med Asiagom in Brento je večeraj postalo manj srdito. Zivahen motilni ogenj se je čez dan nadaljeval na posameznih delih bojišča, kakor tudi med Brento in Piavo. Italijanski snenek proti gori Monte Tomba je bil odbit.

Meščanska vojska na Ruskem.

Dočim se boljševiki trudijo, da bi zunanjo vojsko končali z mirom, pa v notranjosti Rusije divja boj med strankami. Poboji med ruske rdečo socialistično gardo in med belo meščansko gardo so na dnevnem redu. Vojno stanje je proglašeno ne samo čez Petrograd, marveč tudi čez Moskvo. Čez glavo pa je boljševikom že zrasla Ukrajina. Ukrajinska vlada je boljševiški vladavi stavila ultimat, v katerem zahteva, da se morajo člani ukrajinskega štaba takoj spustiti in osvoboditi, sicer bo Ukrajina formalno začela s sovražnostmi. Priznati je treba, da se ukrajinska vlada dobro pripravlja v vsakem oziru. Njena vojaška moč raste od dne do dne. Ukrajinci so se na ruski fronti polastili glavnega stana 4., 8. in 11. armade ter so razorožili boljševiške čete, zlasti 4. infanterijski gardni polk. General Čerbačev se je v imenu ukrajinske republike proglasil za vrhovnega poveljnika ruske južnozahodne in rumunske fronte. Tako narašča moč Ukrajincev, narašča pa tudi upanje četverosporazuma; zakaj četverosporazum smatra Ukrajino za glavno rusko državo in za središče za preosnovo cele ruske države. Vsled tega se trudi zlasti za to, da prepreči udeležitev Ukrajine pri posebnem miru z Nemčijo in Avstrijo.

Križev pot za vojni čas je nedavno izšel v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Vsebinsko je mila, res v srce segajoča, nanašajoča se na razne razmere, ki so nastale vsled vojske ter silno tolažljiva za trpeče domače vojskujočih se vojakov. Pridejane so molitve za mir, kakor tudi prošnje za žive in pobožnost za duše rajnih naših vojakov. Knjižica stane s poštnino vred 30 vinarjev in se naroča v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Jo jako priporočamo!

Naznanila

za zavarovanje VII. vojnega posojila c. kr. avstr. voj. vdovskega in sirotinskega sklada se sprejemajo v uradnem poslopuj okrajnega glavarstva v Mariboru, 2. nadstropje, vrata št. 26. —
Vodja pisarne: Janez Ev. Wesenjsek.

Vabilo.

Ker je gospodarski sestanek za 16. grudna t. l. bil premalo razglašen in je bila udeležba preneznatna, se bo vršil dne 30. grudna t. l. ob 2. uri popoldne v dvorani okrajnega zastopa v Kozjem za vse občine kozjanskega okraja.

Nujno vabimo, da se iz vsake občine udeleži tega prevažnega sestanka vsaj nekaj zaupnikov, da se v teh težkih časih pomenimo in potozimo o bridkosti in neprijetnostih vojnega časa. Pridite zanesljivo! Pokażite, da se zanimate za prevažna dneva vprašanja in da uvažujete napore Vaših zastopnikov v državnem zboru.

Pokažimo sijajno slogu in jedinstvo v vseh narodnih vprašanjih, skrb za našo bodočnost in železno voljo vztrajati v borbi za naše narodne svetinje.

Prosi se razglašati raz leco v cerkvi.

Kozje, dne 16. grudna 1917.

Sklicatelj:

Dekan Marko Tomazič, i. r. Dr. Franc Jankovič, i. r.

Za pristnost in izvor se jamči v polnem obsegu.

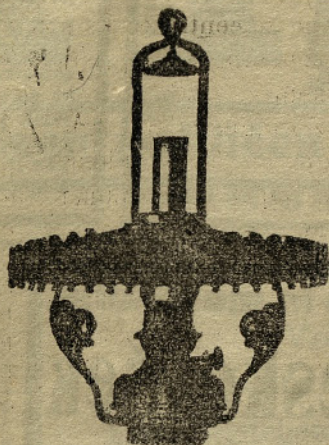
VINA bela, rdeča in črna (dalmatinska) od 56 l naprej po povzetju prodaja in razpošilja tvrdka **F. CVITANIC** vdova **V MARIBORU**, Šolska ulica št. 5.

SUHE GOBE (JURČKE)

kupuje v vsaki množini in po najvišjih cenah

M. RANT, KRANJ,

največja eksportna tvrdka suhih gob.

Edina štajerska steklarska narodna trgovina
Na debelo! Na drobno!

FRANC STRUPI :: CELJE

Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za odobe. — Prevzete vse steklarske del pri cerkvah in stavbah.

Najsolidnejša in točna postrežba.

Ustanovljeno l. 1893.

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo

v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Devoljuje članom posejila proti poroštvo, zastavi življenjskih poltic, posestev, vrednostnih papirjev ali zagnambi na službene prejeme.

Vračajo se posejila v 7 1/2, 15 ali 22 1/2 letih v odsekih ali pa v poljubnih degeverjenih obrekih.

Kder želi posejilo, naj se obrne na pisarno v Ljubljani, Kongresni trg št. 19, ki daje vsa potrebna pojasnila.

Zadruga sprejema tudi hranilne vloge in jih obrestuje po 4 1/2%.

Društveno lastno premoženje znaša koncem leta 1915 519.848.40 kron. Določnikov je bilo koncem leta 1915 1924 s 15.615 deleži, ki reprezentuje jamstveno glavnice za 6.089.850 kron.

Dekla

se sprejme v knjižice v sdravem, gerakem kraju. Poleg priprave kuharske mera znati samostojno voditi majhno gospodarstvo in se razumeti na živino in svinjerejo. Plača po dogovoru. Nastop lahko takoj. Kje — pove iz prijaznosti npravnistvo „Straše“. Znamka za odgovor. 194

Uboga bolehna mati

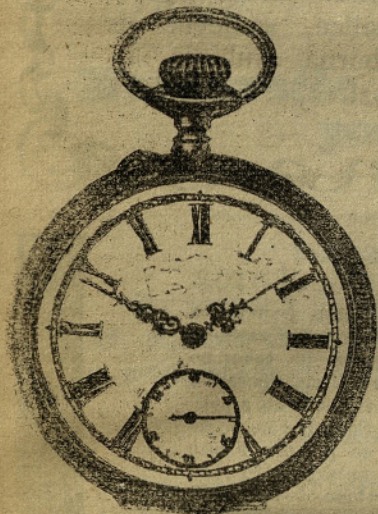
želi dati svoja dva otroka dve deklici, ena je stara 5 let, druga pa 1 mesec, takim ljudem, kateri bi jih vzeli za svoje. Vpraša se Maribor, Landwehrstrasse 5. 196

Stare cape in eunje kupuje po najvišjih cenah vsako množino Janko Artman Sv. Jur ob juž. žel.

GOBE

lepo posušene kupim tudi letos v vsaki množini. V prvi vrsti želim gibanje sli hravše, potem lesičke i. s. d. Prosim sušiti in ponuditi same take vrste pravših gob, ki jih poznate kot uzitne. — Rudolf Starevašnik, ekspert gob v Kozjem štajersko. 197

Ure! Ure!

V veliki izbiri in po nizkih cenah.

Za vsake ure se jamči!

Prezistijske ure, Schafhausen, Zenith, Omega, Eterne

Obala: Za kratkovidne nova, zboljšana stekla.

Franc Bureš Maribor

urar, zlatomer in očalar,

Tagethofova cesta 39. Prvi urar od glav. kolodvora.

Spodnještaj. ljudska posojilnica v Mariboru

reg. zad. z neom. zav.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadne po 4 1/2%, proti trimesčni odpovedi po 4 1/2%. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti se pošne hranilne položnice (97.076) na razpolago. Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajajo le članom in sicer: na vknjižbo proti papirni varnosti po 5 1/2%, na vknjižbo sploh po 5 1/2%, na vknjižbo in poroštvo po 5 1/2% in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposojuje na zastave vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti povrnitvi gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 kron. Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le kolke.

Uradne ure so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. ure dopoldne in vsako soboto od 8. do 12. ure dopoldne izvenih praznikov. V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajajo in prošnje prejemajo vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne. Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.

Stolna ulica 6 (med Glavnim trgom in stolno cerkvijo.)

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neom. zavozo

sprejema hranilne vloge od vsakega, in jih obrestuje po

4%.

Za nalaganje denarja po pošti se na razpola gopolonice c. kr. pošne hranilnice na Dunaju št. 92.465.

Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posojila daje

članom na vknjižbo, na poroštvo in zastave pod zelo ugodnimi pogoji. Vknjižbo in druge zemljeknjižne izpeljave izvršuje posojilnica sama brezplačno; stranka plača le kolke.

Uradne ure

vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldne.

„Hotel Bell voi“, Graška (cesarja Viljema) cesta št. 9.

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru

Brzojavni naslov:
Cirilova tiskarna
Maribor

Prejema vsa tiskarske stroko spadajoča dela kakor: časnik, knjige, brošure, stenske in druge koledarje.

Je v A. kapažate urade spovedne in misijenske listke s črtnim, rdečim ali modrim tiskom, uradne savitke s natisom glave tar ravnje oznanilni napiske. La. glavni občinske, šolske in druge uradne uradne savitke, oznanila, napise, naglasne, plačilne predpise, prejemne potrdila itd. Za obrtneke in trgovce pisane, savitke, okrožnice, računske, opominne, cenilke, desimile, nadzvalice, listake in lepake s črtnim in drugobarvnim tiskom. Le poseljstvo, sadrže in družba: pravila, zapisnike, pristopnice in upravnice, letna poročila, računarske zaključke, društvene znake, vabača itd.

Trgovina tiskarne sv. Cirila MARIBOR, v lasni hiši Koroška cesta šte. 5

Prigovora svoje valitro nalogo ravnega papirja, poročnikov, perca, knjižice na poročnike, svinčnikov, razisk, kamouškov, tablice, črnil, zavitkov (svetovnih in belih, v vseh velikostih), trgovske knjige, noticov, pisarnega papirja v mapah in knjižkah, ravnoglasice, itd. — Brete podobe (slike, vrtike in stenske), razpeta vseh velikosti, molitveniki, misniki, svetilnice, škrapuljci. — Stambiliše za urade in dr. — Postrežba točna in hitra.

Dva viničarja,

le samostojne in spretno strokovne osebe, sprejemne pod ugodnimi pogoji, kot 2000 evr. 1500 kron glade, letno 2-3 sezono dr., koe njihve, stanovanja, in vinograde deputat. Za prehrano je dobro preskrbljeno. Le strokovno izobraženo osebo se naj oglašijo pisмено ali ustmeno pri upravnistu „Straža“.

Dve pridni osebi,

ki bi pomagale v gospodarstvu se sprejmeta v lepo stanovanje pol ure od mesta. Vpraša se pri g. Koprivšek v Mariboru, Bismarkova ul. 1.

Zabell za vejavno-poštne pošiljkatve se dobijo na veliko in drobno pri Obrtni misarski zadrugi v Mariboru, Grajski trg št. 8. 1069

Na prodaj v Mariboru.

Miša Cesarska ulica št. 4 dvonadstropna, z postranskimi poslopji, dvoriščem in vrtom pripravna za trgovino z lesom ali vinom. Cena 110.000 K. — Miša vogel Ed. Schmid-Viktringhofgasse, pripravna za vsako trgovino. Cena K 55.000. Pojasnila daje gospa M. Koprivnik, Maribor, Badgasse Villa št. 15. 1090

Knjigarna, umetnine in muzikalije.

Goričar & Leskovšek

Celje

trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami na debelo in drobno, priporoča: trgovcem in preprodajalcem velikansko izbero dopisnice po raznih cenah. **XX** Za gostilničarje: Papirnatu servijete vsled novih predpisov namestnje v Gradcu po zelo nizkih cenah.

GOSTILNA

pri Vogrincu v Kamnici pri Mariboru

prigovora svoja pristna, izborna stara in nova vina iz okolice, sadjevec in pristno žganje. Izborna kuhinja in točna postrežba!

Gostilna

Alojzija Weber

Kamnici pri Mariboru

prigovora svoja izvrstna nova in stara vina, sadjevec, mrzla in topla jedila v vsakem času v veliki izberi. Cene zmerne, postrežba točna!

Čevlji

z lesenimi podplati,

najboljše kakovosti, okovani, znotraj obloženi kožuhovine.

- Št. 26-28 K 14.-
- „ 29-34 K 17.-
- „ 35-38 K 20.-
- „ 39-41 K 23.-
- „ 42-46 K 26.-

Posiljanje po pošti. Povzetje. Zamenjava dovoljena. Poštnina in stroški posiljanja do 5 kg 1 K 40 v M. Schram, Maribor ob D. GOSPOSKA ULICA.

Vsako množino

želoda

kupuje tvrdka Anton Kolenc, Celje, ter preskrbi tudi izvozno dovoljenje. Plača se po maksimalni ceni.

Cvetje

iz vrtov sv. Frančiška

(glasilo III. reda) izhaja v Kamniku na Kranjskem in stane za celo leto 3 K.

Naročajte, priporočajte, podpisajte v prvi vrsti svoj list v Novem mestu

Dolenjske Novice

vsi dolenjski rojaki, ki živite na zelenem Štajerskem. Naprej plačana letna naročnina 3 krone.

Mlada posestnica

se želi naučiti dobro kuhati ter v to svrhu piti v večjo zasebno kuhinjo. Nastopila bi takoj po novem letu. Iz svojega posestva bi mogla družini pomagati s poljskimi pridelki. Poaučbe in pogoji izvolijo naj se pošlji Frau Stupica, c. kr. notarja v št. Lenartu na Štajerskem. 167

Sprejme se pridna DEKLA

takoj v službo na deželo. Kam? se vpraša Gartengasse št. 8, vrata 2 pritličja Maribor 160

Vojakom

na bojišču primanjkuje berila. Matere, sestre naročite svojim možem, sinovom in bratom „Stražo“ in „Slovenski Gospodar“.

„Straža“

stane za 3 mesce 3 K.

„Slovenski Gospodar“

stane za 3 mesce 1 K.

Vposlajte naročnino in natančni vojno-poštni naslov.

KUPIM

vinske drože ter tropine

v vsaki množini.

Cenj. ponudbe naj se pošiljajo žganjarni

ROBERT DIEHL, Celje.

IZDELOVANJE

raznovrstne cerkvene oprave, kot oltarjev, kipov, vojnih spominskih plošč, kakor tudi prenovljanje istih ohranite po končani vojski našem slovenskemu umetniku-podobarju in pozljarju

Ivanu Šojč

Maribor, Reiserjeva ulica št. 26.